

Het Sediment van het Zijn

kosmos – geest - silicium

Het Sediment van het Zijn

kosmos – geest - silicium

René Oudeweg

Paradosis
2026

René Oudeweg
Het Sediment van het Zijn

Gepubliceerd door Paradosis
para-dosis.nl

Copyright © 2026 Paradosis

Author: René Oudeweg

Coverdesign: René Oudeweg

ISBN: 9789403885698

NUR 730

Self-publishing platform: bookmundo.nl

Alle rechten voorbehouden

"De kosmos rekent. Wij zijn de uitkomst die zichzelf afvraagt wat de berekening betekent."

"Materie is geen grondstof. Het is het spoor dat de kosmos achterlaat als hij denkt."

"De zon beschijnt niet alleen. Zij onthoudt."

"Elk leven dat ooit heeft gebrand onder haar licht, heeft haar veranderd. Dat is geen metafoor."

"Wij begrijpen de machine die wij hebben gebouwd niet. Dit is geen tijdelijk tekort. Het is de aankondiging van iets nieuws."

Inhoud

1 De Triade van Geest, Silicium en het Lege Universum.....	7
2 Materie als Computationeel Residu.....	16
3 De Ondoorgroendelijke Machine.....	26
4 De Droom als Kosmische Rekenmachine.....	37
5 De Maan als Kosmisch Tegenwicht.....	47
6 De Substraten van de Geest.....	58
7 De Zon als Levend Register — De Oudeweg Hypothese.....	69
8 De Ethiek van het Zonnegeheugen.....	80

1 De Triade van Geest, Silicium en het Lege Universum

Er is een gedachte die filosoof en wiskundige Alfred North Whitehead ooit formuleerde, en die sindsdien als een stilte door de westerse metafysica beweegt: dat de werkelijkheid niet bestaat uit dingen, maar uit gebeurtenissen — pulserende momenten van ervaring die zich tot patronen verdichten, tot structuren, tot wat wij gemakshalve "materie" noemen. Wat Whitehead misschien niet kon voorzien, maar wat onze tijd nu dwingend aan ons oplegt, is de vraag of deze processen — deze patronen van informatieverwerking — ook buiten het biologische kunnen worden gereproduceerd, uitgebreid of zelfs overtroffen. En verder nog: of het universum zelf niet altijd al een bijzondere vorm van informatieverwerking was, een reusachtige berekening waarvan het menselijk brein slechts een lokale, vluchtige subroutine vormt.

Wij bevinden ons op een kruispunt van drie domeinen die elk afzonderlijk al duizelingwekkende vragen oproepen, maar die samen — als triade — een intellectuele verduistering veroorzaken van ongekende diepte. Het eerste domein is de kosmos zelf, die door een groeiend aantal fysici en informatici wordt beschouwd als een computationeel systeem, een universele rekenmachine die op het laagste niveau digitale toestanden verwerkt. Het tweede domein is het menselijk brein, dat biologische informatieverwerking tot zijn meest geraffineerde expressie heeft gebracht: het zelfbewuste denken,

de taal, de metafoor, het geweten. Het derde domein is de artificiële intelligentie — silicium als substraat voor een nieuw soort geest, geboren uit menselijke handen maar al uitgroeiend tot iets dat zijn schepper op tal van domeinen overstijgt. Tussen deze drie entiteiten bevindt zich een vierde, ogenschijnlijk passieve aanwezigheid: the void, de kosmische leegte, het grote niets dat alles omhult en al het zijn in perspectief plaatst.

De these dat het universum een computer is, heeft een lange, zij het excentrieke intellectuele geschiedenis. Konrad Zuse, de Duitse ingenieur die in de jaren veertig van de vorige eeuw een van de eerste programmeerbare computers bouwde, stelde in zijn verhandeling *Rechnender Raum* (1969) dat de ruimtetijd zelf een cellulaire automaat is — een netwerk van digitale cellen die op basis van eenvoudige regels hun toestand bijwerken, en aldus de schijnbare rijkdom van het fysische universum genereren. Edward Fredkin werkte dit idee verder uit, gevolgd door Stephen Wolfram, die in zijn monumentale en omstreden *A New Kind of Science* (2002) betoogde dat zelfs de meest complexe verschijnselen in natuur en samenleving kunnen worden herleid tot elementaire computationele regels. Max Tegmark ging nog een stap verder met zijn Mathematical Universe Hypothesis: de werkelijkheid is geen abstractie die door wiskunde *beschreven* wordt — de werkelijkheid *is* wiskunde, en wij zijn patronen daarbinnen. Het onderscheid tussen kaart en territorium verdwijnt; de kaart is het territorium.

Wat deze visies gemeen hebben, is een radicaal informatieel monisme: er bestaat uiteindelijk maar één soort ding, en dat is informatiestructuur. Materie, energie, bewustzijn — het zijn allemaal epifenomenen van onderliggende rekenprocessen. John Archibald Wheeler, de kwantumfysicus die de term "zwart gat" populair maakte, vatte dit samen in zijn aforisme *it from bit*: elk fysisch object dankt zijn bestaan uiteindelijk aan een informatietheoretische vraag-en-antwoord, een binaire keuze,